

חטיבת "אגרוף הברזל" – חינוך
"רעות הלוחמים כנשק תחשב" – אלוף יגאל אלון

צעיר לנצח

גיבור ישראל, סרן גיל טל ז"ל

40 שנה לנפילתו בקרב במלחמת יום הכיפורים

נולד כ"ד בסיוון תשי"א (28.6.1951) – נפל כ"ג בתשרי תשל"ד (19.10.1973)

"איך אני נשמע?"
"כמו שאתה נראה"...
 רפידים, ינואר 1972.

מאד נעלבתי. החייל מצדו השני של הקשר בכלל לא מכיר אותי וכבר מעליב.... זו הייתה פגישתי הראשונה עם **גיל**. זו גם הייתה הפעם הראשונה ש"קבלתי" טנק משלי, ולך תדע שתשובה כזו הייתה שגורה בפי השריונאים...

בסיום קורס המקצועות בגיוליס הגענו, חיילי מחזור אוגוסט 71', לאימון הצמ"פ – צוות-מחלקה-פלוגה – בגדוד 77 ברפידים, בפיקודו של סא"ל **דוד ישראלי** [נפל ברמת הגולן במלחמת יום הכיפורים]. נו, לא בדיוק רפידים אלא קצת ליד, בחולות. זה גם לא היה גדוד 77 המקורי של חטיבה 7, שהיה עסוק באימון כלשהו אי שם, אלא גדוד שהוקם במיוחד כדי לאמן את אחד ממחזורי הגיוס הגדולים ביותר של חיל השריון.

סגל הפיקוד של הגדוד קובץ מיחידות שונות, דבר שלמעשה היווה רווח נקי לנו, החניכים, כיון שלא שררה משמעת נוקשה באימונים ואפילו נוצרו קשרי ידידות עם המפקדים. בקבוק הברנדי המשובח מסוג "נפוליאון" שהבאתי מהבית סייע כמובן לא רק למעבר שעות השמירה בקור הלילה של החורף במדבר סיני אלא גם לחיזוק קשרים אלו, שהתפרסו אל מעבר לגבולות המחלקה והפלוגה [פלוגה א', בפיקודו של סרן **אהוד דפנא**, גם הוא נפל ברמת הגולן במלחמת יום הכיפורים]. כך שגם **דוד פולק**, חבר קרוב ואיש סגל [סמל מחלקה] בפלוגה ב', היה שותף להפרת המשמעת...

כך גם היה הקשר עם המ"מ **גיל**. בחור חייכן, בלורית בלונדינית וחבר עם כולם. רק מילים טובות אמרו עליו. לא דרש מאחרים מה שלא דרש מעצמו. קצין שריון וטנקיסט מהשורה הראשונה. קצין וג'נטלמן. נהנינו מהאימונים ונהנינו מהחברותא.

גיל [מסומן בחץ] בתמונות מאימון טנקים אי שם

חטיבת "אגרוף הברזל" – חינוך
"רעות הלוחמים כנשק תחשב" – אלוף יגאל אלון

חודשיים עברו ביעף והאימון הסתיים. הגדוד פורק ואנו נשלחנו איש איש לדרכו. חלק מאיתנו נשלחו לפלוגות המבצעיות, חלק [ואני בתוכם] יצא לקמ"ט – קורס מפקדי טנקים – והסגל שובץ לתפקידים שונים ביחידות שונות. כך גם נפרדתי מגיל, אך לא ידעתי שלא נראה עוד.

השירות עבר חלף ביעף ולפתע מצאנו עצמנו במלחמת יום הכיפורים בקרב ברמת הגולן מול הצבא הסורי. במבט לאחור מלחמה קצת מוזרה: נלחמים ביום ונחים בלילה. כמוכן שזה היה אילוץ עקב החוסר בציוד ראית הלילה של יחידות השריון שלנו לעומת הטנקים הסוריים. לאחר כמה ימי לחימה הצלחתי להתקשר הביתה וקבלתי את ההודעה כי **דוד פולק** נפצע בקרב והוא מאושפז בבית החולים פוריה. אני שימשתי כסמל המבצעים של מפקד אוגדה 146 תא"ל **משה "מוסה" פלד**, ואפילו לא ידעתי כי **דוד** נלחם ממש לידי באחד הגדודים של האוגדה [גדוד הסיור 288].

חפ"ק אוגדה 146 במלחמת יום הכיפורים
רמת הגולן, הציר הדרומי, 08 אוקטובר, 1973

בילי
ק' הקשר

אלדד אורן
סמל המבצעים

משה [מוסה] פלד
מפקד האוגדה

משה ורבין
ק' האג"מ

באחד הערבים קבלתי רשות ונסעתי לבקר את דוד בבית החולים. "דוד מה קרה?" – "נפצעתי וגיל חילץ אותי מהטנק". מסתבר שגיל היה במילואים המ"מ של **דוד**... ליד **דוד** אני מזהה פתאום חבר נוסף, **רמי דגני**, גם הוא שוכב פצוע. "רמי מה קרה?" – "נפצעתי וגיל חילץ אותי מהטנק". כמוכן שמ"מ 1 [גיל] לא יעזוב בשטח את מ"מ 2 [רמי]... בדיעבד הסתבר שהם היו החברים הטובים ביותר עוד מתקופת קורס קציני השריון.

חטיבת "אגרוף הברזל" – חינוך
"רעות הלוחמים כנשק תחשב" - אלוף יגאל אלון

חזרתי לחפ"ק האוגדה, אך הידיעות על נפילתם ופציעתם של רבים מחברי לנשק לא נתנה לי מנוח. רק לאחר שהתעקשתי, כי כנראה לא רצו לוותר עלי בחפ"ק, ב-15.10.73 נשלחתי לחטיבת "אגרוף הברזל" וקבלתי פיקוד על טנק 33 בפלוגה ג' של גדוד 94. כך התחיל הרומן שלי עם החטיבה, רומן שנמשך עד היום...

השמחה על החילוץ המוצלח של **רמי** לא ערכה זמן רב. בתום המלחמה קבלנו את בשורת האויב על נפילתו של **גיל** בקרב. השאיר אחריו הורים, **חרמונה** [לבית טריפון] ו**עזריאל**, אחיו **הוד**, את רעייתו **תמי** ובנו **זיו**, רק בן חודשיים בעת נפילת אביו.

ההורים המאושרים תמי וגיל עם זיו התינוק בבית היולדות

ב-29.10.73, מייד עם סיום הלחימה ברמת הגולן, אוגדה 146 כולל חטיבת "אגרוף הברזל" ירדה לסיני לאבטחת הגשרים על תעלת סואץ. לאחר כחצי שנה החטיבה השתחררה וכל אחר חזר לעיסוקו.

מספר חודשים לאחר מכן, באחד הערבים, התכנסנו אצל **תמי** בבית כדי לספר על **גיל** שהכרנו. אז שמענו גם בפעם הראשונה על מעשי הגבורה שלו במלחמה וגם כיצד נפל, עת עלה לעמדת ירי מול חטיבת הטנקים הירדנית כשהשמש בעיניים.

חטיבת "אגרוף הברזל" – חינוך
"רעות הלוחמים כנשק תחשב" – אלוף יגאל אלון

על כל מעשי הגבורה שלו במלחמה, כולל החילוצים של **רמי ודוד**, הוענק ל**גיל** עיטור העוז :

מלחמת יום הכיפורים

סגן טל גיל ז"ל 2076446

תיאור המעשה:

ביום השני לקרבות ברמת-הגולן נפגע אחד הטנקים שלנו, ומפקדו נפצע ונפל לצריח. תחת אש אויב נע סגן גיל ז"ל לעבר הטנק שנפגע וחילץ את מפקדו. באותו יום נפגע טנק נוסף שלנו, וגם את צוותו חילץ סגן גיל ז"ל. מאוחר יותר, באחת ההתקפות בדרום הרמה הסורית, עלתה יחידתו של סגן גיל ז"ל על שדה-מוקשים, וטנקים רבים נפגעו. מתוך שדה-המוקשים המשיך סגן גיל ז"ל לנהל את הקרב עם האויב אגב חילוף יחידתו לאחר. מאוחר יותר הוא נהרג באום-בוטנה. במעשיו אלה גילה אומץ-לב, קור-רוח וכושר מנהיגות.

על מעשה זה הוענק לו : עיטור העוז

אייר תשל"ה מאי 1975, מרדכי גור, רב אלוף, ראש המטה הכללי

חזור

החיים ממשיכים. כל אחד מאיתנו חזר לעיסוקיו ולמסלול חייו. נישאתי, נולדו לי 4 ילדים, החלפתי מקומות עבודה, אך כל השנים המשכתי להיות בקשר עם **חרמונה** ועם **תמי**. לא הייתי לבד בנושא זה, שותפים לכך היו גם כמובן ידידי היקרים **רמי דגני**, **דוד אמיר [המרוב]**, איש גדוד 125 שנטל על עצמו את המשימה הקדושה להיות בקשר עם משפחות הנופלים של החטיבה, וחברים נוספים שלחמו עם גיל.

מאז נפילתו של גיל **תמי** נשארה לבד לגדל את **זיו** הקטן ובחרה להתרחק מכל דבר הקשור לצבא ולשריון.

באופן פלאי, באוקטובר 2010 **רמי** ואני הצלחנו לשכנע את **תמי** לבקר ב"יד לשריון" בלטרון. גייסנו למשימה את מפקדיו של **גיל** בגדס"ר 288, המג"ד **צביקה דהב** והמ"פ **דב בן-דב** ויחד עם מנכ"ל עמותת השריון תא"ל [מילי] **מנשה ענבר** ומנהלת מרכז המידע **דבורי בורגר** סיירנו באתר הנפלא המנציח את תולדות השריון ואת לוחמיו שנפלו בקרב.

סיימנו את הביקור בטקס מרגש ליד כותל השמות.

חטיבת "אגרוף הברזל" – חינוך "רעות הלוחמים כנשק תחשב" – אלוף יגאל אלון

אוקטובר 2010 - תמי ורמי ליד כותל השמות, תמי מצביעה על שמו של גיל

חדי העין שביניכם אולי שמו לב, כי בכותרת רשום **סרן** ואילו בתיאור העיטור רשום **סגן**. ואכן, לצערנו כל השנים לא שמנו לב כי למרות שגיל פקד בקרב בעת שנפל על כוח פלוגתי, הרי שהובא למנוחות בדרגתו בעת נפילתו – סגן – ולא הועלה לדרגת סרן לאחר מותו. רק בביקור ב"יד לשריון" גילינו עובדה זו. לנו, לחברי הקרובים של גיל – רמי, צביקה, דב ואני – הדבר לא נתן לנו מנוח. במשך כשנה ניהלנו "**מלחמה**" עם שלטונות הצבא, ואכן, למרות שחלפו 38 שנים [!], צה"ל הסכים להעניק לגיל דרגת סרן לאחר נפילתו.

ב-24.10.11, בדיוק שנה לאחר הביקור הקודם, חזרנו ל"יד לשריון". בטקס מרשים שנערך באולם המרכבה בנוכחות בני משפחתו של **גיל**, חבריו לנשק, קצין המילואים הראשי [דאז] **תא"ל שוקי בן ענת**, קמ"ן "אגרוף הברזל" במלחמת יום הכיפורים **תא"ל [מיל'] שלמה אליה**, מפקדי חטיבת "אגרוף הברזל" באותה עת וקצינות ענף הנפגעים של חיל השריון, העניקו המח"ט [דאז] **אל"מ מאיר בר מאיר** ומג"ד 288 במלחמת יום הכיפורים **אל"מ [מיל'] צביקה דהב** את דרגת הסרן ל**גיל** בנו של גיל.

סגרנו מעגל.

חסיבת "אגור הברזל" – חינוך
"רעות הלוחמים כנשק תחשב" - אלון יגאל אלון

כמובן שלא שכחנו את שאר הנופלים מגדס"ר 288 במלחמת יום הכיפורים, ובתום הטקס באולם המרכבה קיימנו טקס זיכרון ליד כותל השמות.

ואלו שמות הנופלים מגדס"ר 288 במלחמת יום הכיפורים:

1. רב טוראי דב סוליניצה
2. סמל יהודה טרכטמן
3. סמל יעקב דמינסקי
4. סמל ראשון גיורא שחר
5. סמל ראשון רם דיין
6. סגן בנימין גדידי
7. סגן חנוך דור
8. סרן גיל טל
9. סרן יהונתן גוברמן.

- עמוד 6 מתוך 9 עמודים -

חטיבת "אגודת הברזל" – חינוך
"רעות הלוחמים כנשק תחשב" – אלוף יגאל אלון

אחרי 40 שנה

הכאב נשאר אך החיים ממשיכים.

דוד פולק הבריא מהפציעה, חזר לשרת במילואים בחיל השריון עד לשחרורו מפאת הגיל, הקים משפחה לתפארת, עובד בבנק.

רמי דגני, שחייו ניתנו לו במתנה, חזר לפעילות מלאה למרות פציעתו הקשה [מוגדר כנכה צה"ל בדרגת נכות גבוהה]. הקים משפחה לתפארת, פרופסור לתולדות הנצרות שמרצה במוסדות אקדמיים בארץ ובחו"ל.

חרמונה אמו של גיל, שזכתה להיות נוכחת בטקס קבלת הדרגות, נפטרה מספר חודשים לאחר מכן. לכבוד היה לי להיפרד ממנה בשם החטיבה, במדים.

זיו נשוי, יש לו 3 ילדים, עוסק בעבודה סוציאלית ונמצא בעיצומם של לימודים לתואר שני.

תמי בפנסיה, עוסקת בפעילויות העשרה שונות ובעיקר נהנית מהנכדים.

אנו נמצאים בקשר חם ושוטף.

אחרית דבר

בספרו "מסך של חול" כתב **יגאל אלון**: "עם שאינו יודע את עברו, ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפל". כתבתי דברים אלו כדי להביא בפני הקוראים תמונה קטנה, סיפור אישי.

"רעות שריונאים" מבחינתי הינה סיסמה לא רק בעת הקרב. החברות והרעות בתקופות שבין המלחמות חשובות לא פחות, וחלק חשוב ומרכזי בכך היא התמיכה במשפחות הנופלים.

אני מאמין כי החינוך והביטחון הן מילות המפתח לעתידנו כמדינה וכעם ולכן אני ממשיך לשרת עד היום במילואים, משמש בשוטף כקצין החינוך של חטיבת השריון "אגודת הפלדה" ובתפקיד מבצעי בחטיבה בחירום.

אני רוצה לסיים את דברי בציטוט ממכתבו של מפקדי וידידי האלוף [במיל'] **יוסי פלד**, מח"ט "אגודת הברזל" במלחמת יום הכיפורים, מכתב שהקראתי לחברי משלחת צה"ל "עדים במדים" קי"ג בטקס שקיימנו במחנה ההשמדה אושוויץ-בירקנאו ביום 2 ביולי 2009:

"מדינת ישראל היא מתנה חד פעמית שהעניקה לנו ההיסטוריה, ועלינו לעשות כל שניתן בכדי לשמור עליה. אם נפספס הזדמנות זו, לא תהיה לנו הזדמנות שנייה".

כי אין לי ארץ אחרת.

ברעות שריונאים,

אלדד אורן

תל-אביב

אוגוסט 2013

דבריהם של תמי טל ורמי דגני מובאים בהמשך ואני מודה להם על נכונותם לשתף את כולנו.

חטיבת "אגורף הברזל" – חינוך
"רעות הלוחמים כנשק תחשב" – אלוף יגאל אלון

דברים שכתבה תמי טל לספרו של סא"ל [מיל'] דוד כספי על חטיבת "אגורף הברזל" היוצא לאור בימים אלו:

ארבעים שנה חלפו. כשנות הדור שיצא ממצרים. הדור התחלף. הטכנולוגיה מחליפה יחסים בין אנשים. ומרגש לדעת, שיש עדיין שיש אנשים שזוכרים ומתעדים ודואגים למורשת לדור הצעיר.

ההשלכות של מלחמת יום הכיפורים חקוקות בלב ובנפש של כל אדם בישראל. אתם – הלוחמים ששרדו – מרגישים זאת בגופכם ובלבכם עד היום.

אני נושאת את חורבן הבית האיש שלי.

בגיל 21 נישאתי לגיל, כעבור 10 חודשים ילדתי את בני יקירי זיו וחודשיים לאחר מכן גיל נפל.

הכול בשנה אחת.

שמחה וצער מעורבבים זה בזה, ועשו קצר רציני במוח. התיקון נמשך עד היום...

אפילו עכשיו קשה לי לכתוב עליו. המעיים מתהפכים. הפצע התכסה בהרבה שכבות, אבל כל גרוד – פותח ומכאיב.

זהו כאב שהנשמה לא מוחקת. לא אפשרי.

אפשר להמשיך לחיות, להתפתח, לשמוח – אבל אין מחיקון בנפש.

נשאר הכאב על אבדן חיים של עלם חמודות בן 22.

נשאר כאב על בן שלא זכה להכיר את אביו וגדל עם הבור העמוק בנפשו.

נשארתי אני – שהפכתי בין יום לאמא ואבא יחדיו. תפקיד לא קל בכלל.

אבל מסתכלת על מה שיש היום.

יש תיקון הנפש. עם הרבה עבודה עצמית.

יש משפחה וחברים שתומכים לאורך כל השנים.

יש גאווה עצומה על בני זיו שמביא הרבה אור לחיי. התפתח, מפלס דרכו בחיים ביושר, בהתמדה, עובד למען הקהילה. בעל נפלא לאשתו ואב מסור לבניו.

שלוש נכדי מביאים המון שמחת חיים לנשמת. ובני ונכדי אוחזים בגיטרה, כמו גיל, ומלאי שמחת חיים.

ולפעמים הלב מתכווץ שגיל לא זכה להיות שותף בדרכנו.

זכיתי להתבגר ביחד עם גיל מאז שהיינו בני 14. ובינתיים בניתי את האישיות שלי לבד, עם הרבה אנשים טובים בדרך.

ותודה לכל החברים הלוחמים – שתומכים, מקשיבים ועוזרים – ומהווים עבורי גב של ביטחון ואהבה.

ולדורות הבאים – מתפללת שלא יצטרכו לעבור עוד מלחמות – בהן כולם נפגעים.

בהוקרה לכותב הספר למען המורשת.

תמר

אלמנתו של סרן **גיל טל** ז"ל

בעל עיטור העוז ממלחמת יום הכיפורים

חיפה, יולי 2013

חטיבת "אגרוף הברזל" – חינוך
"רעות הלוחמים כנשק תחשב" – אלוף יגאל אלון

דברים שכתב רמי דגני לרגל 40 שנה לנפילתו של גיל:

לפני 40 שנה התחוללה מלחמת יום הכיפורים שיש הקוראים לה גם מלחמת יום הדין. לרבים במדינה זו מלחמה עתיקה, אי שם בין מלחמת העולם השנייה למלחמת לבנון, אך לנו, בני הדור שלי והקרובים לו, זו המלחמה הנוראית-האיומה שבה התעצבו חיינו. בקורס קציני השריון שגיל ואנוכי השתתפנו בו היו במגמת שוטים 24 חניכים-קצינים, מהם נהרגו במלחמה 12 מחברינו.

מבחינתי, גיל מסמל ומאחד את כולם - חברים לנשק.

ההכרות והחברות שלי עם גיל התחילה בקק"ש, יחד באותו אוהל ובאותו הצוות – במיוחד בעת השלמת השדה ב-302. תרגלנו מארבי שריון, אכלנו חול, גירזנו את הטנקים בארבע לפנות בוקר וגם נתפסנו ישנים בשמירה. האמת שאני הייתי הראשון שנתפס ישן בשמירה. עליתי למשפט אצל אורי אור וקבלתי ריתוק. יומיים לאחר מכן נתפס גיל בשבירת שמירה, וכיוון שהפעם נדרש עונש מרתיע הוא סולק מהקורס. אני זוכר איך ישבנו על תלולית של חול, כשהוא כבר לובש מדי א' בדרך אל מחוץ לקורס. ניסיתי לנחם אותו שהוא בר-מזל וישתחרר לפנינו, אבל הוא אמר: "מה פתאום, אין דבר כזה", הבטיח שיחזור ויצלח את הקורס פעם נוספת, ואמנם חזר להשלמת השדה הבאה וסיים בכבוד את הקורס. כזה אדם הוא היה, לוקח את הדברים ברוח טובה, בספורטיביות, בעבודת צוות, בבגרות ובאופטימיות.

אחרי השחרור מהצבא הייתה לנו זכות להצטרף לגדס"ר 288. המילואים הראשונים שלנו היו בקיץ עת הוקם הגדוד כחלק מאוגדה 146. במהלך הקיץ נפגשנו באזרחות וגיל אפילו תכנן לנו עסק משותף [משהו עם משאית ומנוף?]. אז גם התחתן עם תמי. זכור לי איך צחקנו יחד על כך שתמי והוא חברים עוד מכיתה ט'. לאחר מכן, חגגנו את הפיכתו לאבא הראשון בחבורה כשזיו נולד - והחיים נראו מלאי אושר ותקווה...

אז פרצה המלחמה ואנו עלינו לרמת הגולן. אני זוכר את הנוף הנפלא והפסטורלי של רמת הגולן, כשפה ושם עולות תמרות עשן. גיל ואני התקדמנו במקביל צפונה לאורך הגבול, מפטטים בקשר כשאנחנו מתערבים בינינו מי יפגע ביותר טנקים סורים, בכעין תחרות שנגמרה בפציעתי. עד היום אני שומע בראשי, ואולי לא היו דברים מעולם - את גיל קורא בקשר - שהוא מגיע... רק בסוף המלחמה אחרי שהתייצב מצבי סופר לי על מותו של גיל, אז גם התחלתי לעכל את גודל האבדן של גיל ואת עוצמת השכול של המלחמה כולה.

כפי שסופר לי לאחר מעשה, אני חב את חיי לגיל ולחברים הנוספים ששלפו אותי מהטנק והעבירו אותי למסוק שחילץ אותי לבית החולים.

מיהו גיל שלי ושלנו?, אמנם נהוג להספיד אדם בסופרלטיבים לאחר מותו, אך גיל שהכרתי בחייו כמו באזכרתו - היה אדם מלא אושר, נותן כתף, חבר ורע, איש של נועם מלא שחוק ואופטימיות, בן אדם - פשוט בן אדם במלוא המובן של המילה.

גיל ידידי, רעי – אנחנו בני דורך חוצים את ה-60 ומדשדשים לקראת הפנסיה ואתה נותרת בן 22 שנה, עלם חמודות, **צעיר לנצח**.

סרון [מיל'] רמי דגני

קיבוץ ניר דוד

אוגוסט 2013